

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ И РАДА УДРУЖЕЊА ОД ОСНИВАЊА ДО ДАНАС

Удружење грађана „Родитељи ЗА права дјецe“ настало је као израз забринутости родитеља због нарушавања основних права дјецe за вријеме „пандемије“, и то права на живот, здравље и образовање. Од половине септембра 2021. године, почело је одржавање састанака по градовима широм Републике Српске, са циљем оснивања Удружења, те је 12. октобра извршен упис Удружења у регистар суда у Бијељини. Удружење поред заштите дјечијих права у свим сегментима јавног дјеловања има и друге циљеве који су усмјерени на заштиту породице, омладине, те пружање помоћи дјеци из социјално угрожених категорија и болесној дјеци. Удружење окупља родитеље из цијеле Републике Српске, а највише чланова има у Бањој Луци, Бијељини и Источном Сарајеву.

АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА ЗА ВРИЈЕМЕ „ПАНДЕМИЈЕ“

Од оснивања предузете су бројне активности да се основна права дјецe заштитила јер су за вријеме „пандемије“ у школама дјеци били наметнути веома штетни и опасни обрасци понашања који су вишеструко угрожавали физичко и ментално здравље дјецe и то: обавеза ношења маски и тиме ускраћено право на кисеоник, свакодневно и вишеструко излагање дезинфекционим средствима непознатог састава, која су се апликовала директно на кожу и којима се вршила дезинфекција простора и школског намјештаја па су дјецa стално удисала штетна и опасна испарења и текућине. Школе су биле (и сада су) излијепљене плакатима на којима пише: „Не дијели ужину!“, „Не дијели прибор!“, „Одржавај социјалну дистанцу!“, „Дезинфикуј руке!“, „Носи маску!“ итд...

Родитељи су сачинили обрасце за основне и средње школе за оне родитеље који нису били сагласни да се превентивне мјере над дјецом проводе без њиховог одобрења. Захтјеве родитеља да се над њиховом дјецом не примјењују било какве превентивне мјере, школе су махом игнорисале позивајући се на обавезу поштовања „препорука“ и информација које им је доставило Министарство просвјете и културе РС. Рађен је превод научних радова о штетности маски са енглеског језика, те су се родитељи посредством Удружења обратили на адресе више јавних институција у Републици Српској са питањима о безбједности и ефикасности мјера које су се проводиле у школама.

а) -Упутили смо Здравственој инспекцији Захтјев за анализу састава дезинфекционих средстава која се користе у школама, као и контролу вршења дезинфекције од стране запослених лица у школи;

б) -Упутили смо допис Министарству здравља и социјалне заштите тражећи одговоре на питања у вези са безбједности ношења маске од стране дјецe, те податке о томе колико су дезинфекциона средства безбједна за свакодневну употребу код дјецe;

в) -Упутили смо дописе на адресе неколико основних школа у Републици Српској са питањима:

- обавезе ношења заштитних маски од стране ученика у школама (законски основ и орган који је доносилац акта), као и докази о ефикасности (да штите од обољења COVID-19) и безбедности маски за свакодневну употребу код дјецe и докази да не постоје контраиндикације за употребу истих;

- обавезе вршења свакодневне дезинфекције руку ученика и то више пута у току дана (законски основ и орган који је доносилац акта), докази о ефикасности и безбједности дезинфекционих средстава за свакодневну употребу код дјецe и докази да не постоје контраиндикације за употребу истих и податке о хемијском саставу тих средстава;

- обавезе вршења свакодневне дезинфекције учионица и просторија школе (законски основ и орган који је доносилац акта), као и докази о ефикасности и безбједности дезинфекционих средстава за свакодневну употребу и докази да не постоје контраиндикације за употребу истих и податке о хемијском саставу тих средстава;

- мјере одређивања изолације, односно вријеме трајања изолације, односно мјере карантина за ученике основних школа у Републици Српској (законски основ и орган који је доносилац акта);

- прописи и законски основ на темељу којег школа, односно директор обавјештавају трећа лица о здравственом стању ученика, без сагласности родитеља;

- прописе и законски основ на темељу којег су лица у школама овлашћена и квалификована за споровођење медицинских превентивних мјера које су у вези са организовањем рада основних и средњих школа и ђачких дома у школској 2021/22. години за вријеме трајања пандемије вируса корона (SARS-CoV2).

5. Институту за јавно здравство Републике Српске упутили смо Захтјев за приступ информацијама о многим питањима које се тичу епидемиолошких мјера, како оних које се већ проводе у школама, тако и оних које се најављују. Адекватан одговор нисмо добили.

6. Упутили и допис Министарству просвјете и културе РС и нисмо добили одговор у законском року, те смо покренули и прекршајни поступак против Министарства и др Наталије Тривић као одговорног лица.

6. Омбудсману за дјецу РС уложили смо жалбу због повреде права дјеце и дискриминације која је вршена према дјеци за вријеме примјене епидемиолошких мјера, јер смо свјedoци да су се те мјере једино строго поштовале у школама, а у другим јавним институцијама нису (па ни у самом Министарству просвјете и културе), о чему постоји безброј доказа. Омбудсман није покренуо поступак утврђивања тачности наших навода већ нас је само информисао како су се мјере у школама у међувремену престале проводити.

Оно што је најважније нити од једне институције којој смо се обратили нисмо добили одговор о законском основу, нити доказе о безбједности и ефикасности мјера које су се проводиле готово двије године над дјецом. Нити је једна институција није стала у заштиту права дјецe!

Поводом 20. новембра Међународног дана дјечијих права у Бијељини смо одржали смо и јавну дискусију 18.11.2021. године на тему: „Право дјетета на ментално здравље“ којој су присуствовали универзитетски професори дјечије, социјалне психологије, права, затим представници Градске управе града Бијељине као и студенти и дјеца. Циљ је био скренути пажњу на овај аспект дјечијег здравља који је потпуно занемарен кроз строго споровођење мјера заштите од вируса у школама. Бања Лука и Источно Сарајево обиљежили су овај дан пригодним окупљањем на градским трговима и слањем симболичних порука дјецe јавности. Указали смо на чињеницу да се нико од надлежних не бави питањима пораста вршњачког насиља у школама које је ескалирало за вријеме „пандемије“. Очигледно је да постоје бројне негативне посљедице примјене епидемиолошких мјера, дискриминације која је вршена над дјецом у протеклом периоду и честих прекида наставе. Поред знања које је претпило штету, ментално и физичко здравље дјецe је било угрожено недостатком кисеоника, апликовањем на кожу и удисањем опасних испарења дезинфекционих средстава о чему свједочи рецентна појава Хепатитиса код дјецe за коју је (у научним радовима) установљено да има везе са хипоксијом (недостатком кисеоника). Осим родитеља нико од надлежних се не бави овим

питањима, нити тражи начин да се спријечи још већа штета по физичко и ментално здравље дјеце у будућности.

Ступили смо у контакт са Удружењем грађана „Лекари и родитељи за науку и етику“ из Србије која веома озбиљно ради на информисању јавности о COVID вакцинама које су одобрене за дјецу по хитном поступку, тј. веома стручно и аргументовано доказују да су вакцине у фази клиничког испитивања и да ће подаци о безбједности истих бити доступни тек у децембру 2023. године. У новембру 2021. године потписан је и Споразум о сарадњи са овим Удружењем и утврђени су заједнички правци дјеловања у смислу заштите здравља дјеце. На основу тог споразума одржали смо и јавну дискусију на тему „Здравствени, психолошки и правни аспекти противпандемијских мјера“ на којој је закључено да дјеца не требају да се вакцинишу против Ковида јер због неразвијености рецептора за вирус не могу озбиљније да се разболе, да веома мали број дјеце оболева (лакша клиничка слика), те да су вакцине у фази клиничких испитивања те се њихови дугорочни ефекти на здравље дјеце не могу предвидјети.

ХУМАНИТАРНЕ И ДРУГЕ АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА

У току јануара мјесеца 2022. године одржали смо неколико хуманитарних акција са циљем прикупљања новчаних средстава за дјецу из социјално угрожених породица, те дјецу која се налазе на лијечењу. Бања Лука организовала је радионицу у којој су дјеца правила честитке за непознате другаре и том приликом од донација чланова прикупили смо преко 40 пакетића који су уручени дјечи из социјално угрожених породица. Источно Сарајево је у акцији добровољног прикупљања новчаних средстава успјело обезбједити огрев за социјално угрожену породицу из Источног Сарајева. У Бијељини су одржана два хуманитарна догађаја са циљем прикупљања новчаних средстава за лијечење дјечака Луке Стевановића из Угљевика, те је сав новац прикупљен у акцијама уплаћен на рачун за Лукино лијечење 2560 КМ. Наши чланови Удружења из Бијељине били су суорганизатори хуманитарног концерта „Дан за Анђелу“ 26. Септембра ове године, на којем је прикупљено 6.600 КМ за лијечење дјевојчице Анђеле Танацковић из Угљевика. Удружење је у Бијељини учествовало у еколошкој акцији „Април мјесец чистоће“ у оквиру које је на иницијативу Удружења уклоњена дивља депонија у сарадњи са Комуналном полицијом, те другим удружењима грађана и еколошким удружењима.

Удружење је **учествовало у јавној расправи Нацрта закона о основном васпитању и образовању** у мају ове године, те смо упутили више дописа надлежном министарству, Народној скупштини РС, одборима за образовање, законодавство и питања младих у НС РС гдје смо указивали на вишеструко штетне предложене одредбе о прекидима наставе, настави на даљину и могућностима да школа сматра успјешно завршеном школску годину иако није реализовано више од 95% наставног плана и програма. Ове предложене одредбе закона сматрамо противустваним, те супротним темељним принципима основног образовања и васпитања које је дефинисано као дјелатност од општег друштвеног значаја. Представници нашег удружења учествовали су на јавној расправи овог закона у три града: Бања Луци, Бијељини и Источном Сарајеву, указујући на вишеструко штетне одредбе о прекидима наставе, увођењу наставе на даљину и осталим спорним одредбама у Нацрту закона. Скандалозно је да нико од просвјетних радника, стручних сарадника и других лица запослених у просвјети на овим јавним расправама одржаним у Бања Луци, Источном Сарајеву и Бијељини, нити једном ријечју није указао на штетност наставе на даљину и одредби о прекидима наставе и

смањеном обиму реализације наставног плана и програма. Сматрамо да се новим законом уводи дигитализација основног образовања. На овај закључак наводи нас и то што се Јединствени информациони систем Министарства (е-Дневник) у Нацрту закона уводи на „мала врата“ кроз одредбе о начинима вођења педагошке документације, а знамо да су могућности ове платформе далеко шире од издавања „увјерења о успјеху ученика“, како је то наведено у дијелу „Разлози за доношење закона“. Такође поставља се много питања у вези са платформом Е-дневник. Која врста података о дјеци се складишти у оквиру ове платформе, ко све има увид у те податке и да ли су родитељи на прави начин информисани и саласни са тим?

Морамо указати на чињеницу да нити у разлозима за доношење закона, нити у образложењу појединих рјешења није поменута настава на даљину као потпуна новина у законском оквиру, те није поменуто прекидање / обустава наставе и прелазак на наставу на даљину, што тумачимо да је од посебне важности, јер се по први пут у наш образовни систем уводи овакав облик наставе, што је самим тим изискивало ширу јавну расправу и прибављање већег броја стручних мишљења о оправданости увођења оваквог модела наставе. У вези с овим питањем родитељи изражавају велику забринутост, тим више што никада, са стручног, психолошког, васпитног, образовног и укупног педагошког аспекта, у нашим школама није обављено сагледавање посљедица овог облика наставе у протеклом двогодишњем периоду. Као директна посљедица и показатељ да овај облик наставе има много негативних ефеката, јесте и одлука Министарства да се ни ове године не полаже мала матура, јер знање које је дјеци пренесено није адекватно и има много празнина. Од свих примједби које смо упутили у току рока за јавну расправу, једно је на наш захтјев коригована дефиниција наставе на даљину која је у првој верзији нацрта закона искључивала наставника/ учитеља и овог процеса, те су ближе одређени услови за порекид/обуставу наставе. Не можемо а да се на запитамо на који начин наше министарство подиже квалитет образовања? Тиме што прекида и обуставља наставу, уводи наставу на даљину и смањује обим реализације наставних садржаја!?

У септембру 2022. године одржана је друга редовна Скупштина удружења, овога пута у Источном Сарајеву на којој је извршена измјена чланова Скупштине и именовање Зорана Вуковића из Бања Луке за подпредсједника Удружења грађана „Родитељи ЗА права дјецe“. На Скупштини су разматрани правци будућег дјеловања, те су донесени закључци да фокус Удружења и у наредном периоду (без обзира на то што се у школама тренутно не примјењују епидемиолошке мјере) мора остати на заштити права дјецe у свим сегментима јавног дјеловања, јер су права дјецe вишеструко угрожена нарочито у образовању и здравству.

На захтјев родитеља чија дјеца болују од аутоимуног дијабетеса типа 1, упутили смо допис Фонду здравственог осигурања Републике Српске у коме смо указали на чињеницу да дјеца земаља у окружењу имају право на сензоре за мјерење нивоа шећера у крви чије трошкове набавке сноси Фонд и упутили смо захтјев да се од стране Фонда предузму све потребне активности како би дјеца обољела од аутоимуног дијабетеса типа 1 у Републици Српској имала иста права и могућности као и њихови вршњаци из Србије, Хрватске и Федерације БиХ. Од Фонда смо добили одговор и обећање да ће од јануара 2023. године и дјеца у Републици Српској имати право на бесплатне сензоре.

Упутили смо Педагошком Заводу и Министарству просвјете допис у вези са наставним плановима и програмима у коме смо изразили своју забринутост због праксе земаља у

окружењу које у планове и програме уводе садржаје које родитељи сматрају потпуно непримјереним основношколском узрасту, нпр. у Републици Србији у уџбеници Биологије за 8. разред садрже теме о хомосексуалности, транссексуалности, питањима рода и пола, те се чак на одређени начин промовишу и чине прихватљивим и пожељним одређени типови сексуалности. Родитељи су с правом забринути када ће се ове „новине“ појавити и у уџбеницима у Републици Српској, а да родитељи не буду упознати нити консултовани за став по тим питањима. Чекамо одговоре ових институција и предузећемо даље потребне кораке да спријечимо да сви потенцијално штетни садржаји доспију у уџбенике за основну и средњу школу.

Удружење грађана „Родитељи ЗА права дјецe“ је 25.02.2022. године је извршило подношење Захтјева за покретање прекршајног поступка према Министарству просвјете и културе РС, односно министарки Тривић као одговорном лицу. Приложени су докази да је др Наталија Тривић као одговорно лице у Министарству просвјете и културе РС је извршило прекршај из члана 14. Закона о слободи приступа информацијама у БиХ, јер није у законом прописаном року, доставило одговор Удружењу на тражени приступ информацијама од јавног значаја. Након Угренице коју смо упутили Основном Суду у Бањој Луци добијемо Рјешење којим се одбацује Захтјев за покретање прекршајног поступка, јер није поднесен од стране овлаштеног лица. Без обзира на исход овакве судске одлуке (који је био очекиван), наставићемо да тражимо заштиту права своје дјецe и према другим институцијама.

Након пријаве од стране родитеља да су у једној основној школи на територији Бијељине, ученици изведени на трг поводом обиљежавања Дана српског јединства и националне заставе, без сагласности родитеља, Удружење грађана „Родитељи ЗА права дјецe“ је упутило представку надлежној инспекцији да провјери наводе родитеља и утврди чињенично стање. Добијен је скандалозан одговор инспекције да: ...“у Школи не постоји писана одлука ни било који други писани документ о претходно наведеној активности и да је све иницирао и реализовао бивши директор...“. Инспекција само констатује да школа поступа без писане одлуке! У овом предмету упућен је нови захтјев према инспекцији те ће бити предузете даље активности на пољу заштите дјецe од сваког незаконитог поступања.

У току септембра 2022. године, наши чланови из Бања Луке на челу са новим подпредсједником удружења Зораном Вуковићем, у сарадњи и уз подршку Установе за стручно образовање одраслих WMTA у Бања Луци, а поводом Дјечије недјеље, организовали су креативну радионицу на којој су дјеца и родитељи имали прилику за дружење и учење о техникама цртања и сликања уз помоћ Давора Ружића, академског сликара, као и прилику да науче занимљиве детаље 3Д принтања и моделовања.

НАЈАВЕ БУДУЋИХ АКТИВНОСТИ И ВАЖНИХ ДОГАЂАЈА

Даљи планови за рад Удружења ићи ће у правцу предузимања разних акција, радионица, јавних дискусија и разних дођагаја који ће имати за циљ да, у првом реду родитеље, а онда и ширу јавност упознају са разним начинима на које су директно угрожени право на здравље и образовање наше дјецe, као и начинима како да дјелујемо у будућности да спријечимо већу штету од оне која је већ дјеци нанесена због примјене противпандемијских мјера у школама. Са тим у вези је веома важан догађај који удружење планира релазивати. Ријеч је о стручном предавању на тему оправданости и сигурности ХПВ вакцине за дјецу. Ова вакцина је у најновијим измјенама и допунама Закона о заштити становништва од заразних болести у републици Српској уведена као препоручена. Да ли је оправдана и сигурна за дјецу? Постоје ли други видови превенције и шта нам савјетују љекари специјалисти и професори на медицинском факултету? Одговоре на ова и многа друга питања можете добити на стручном предавању које организује наше удружење у сарадњи са УГ "Лекари и родитељи за науку и

етику" из Србије 3. децембра са почетком у 15 часова Бијељина (мјесто одржавања накнадно ће бити саопштено).

Предавачи:

Проф. др Драго Ђорђевић, професор патофизиологије;

Проф. др Виолета Станимировић, специјалиста клиничке фармакологије;

Др Славица Аранђеловић, љекар која се поред класичне бави и квантном медицином

Др Борислав Антонијевић, специјалиста гинекологије и акушерства.

-Удружење ради истраживање на тему Е дневника односно EduIS Online платформе која се у школама почела користити крајем 2019. године. Међутим, нејасно је који је правни основ за њено увођење у школски систем, јер ни Нови закон о основном образовању и васпитању не даје одговор на ово питање. Удружењу свакодневно долазе информације од стране родитеља и просвјетних радника који су оправдано забринути јер се у оквиру ове платформе складиште бројни лични подаци о дјеци, подаци о здравственом и социјалном статусу који немају никакве везе са образовањем. Посебно је питање „Рефералног емханизма подршке у школама“ на темељу којег наставно осбоље и стручни сарадници у школама уносе у Е-дневник сва „сумњива понашања“ код дјеце, без да о томе обавјештавају родитеље, а све под изговором заштите дјеце од злостављања и занемаривања. Удружење припрема низ активности и упита за надлежне институције у вези са овим начином вођења евиденције у школама, о чему ће редовно обавјештавати родитеље и ширу јавност.

НАША ПОРУКА ДРУГИМ РОДИТЕЉИМА И ШИРОЈ ЈАВНОСТИ

Све наведено указује на бројне опасности и проблеме са којима се дјеца сусрећу у нашем друштву. Нажалост, те опасности и проблеми нису видљиви широј друштвеној заједници па ни самим родитељима који су исувише заузети питањима егзистенције и другим проблемима. На основу свих досадашњих активности и догађаја у протеклом периоду, јасно је да на сва угрожавања здравља дјеце и њихових основних права све институције ћуте. Родитељи се морају пробудити и схватити да морају бити спремни да буду прва линија одбране дјеце и не смију допустити било коме да зарад било каквих интереса угрожава право дјеце на здрав живот и нормално образовање.

Посебно смо поносни на чињеницу да смо као Удружење сваком родитељу који нам се обратио пружили правну и сваку другу врсту помоћи у заштити права дјеце и да ћемо и у предстојећем периоду стати у одбрану и заштиту темељних права наше дјеце и нас родитеља. Са циљем даље борбе за дјецу и њихову бољу будућност, ми ћемо постојати као група храбрих родитеља који су устали и рекли НЕ када су сви други ћутали. Надамо се да ће и остали родитељи препознати нашу искрену жељу да својој дјеци будемо штит од свих „новонормалних“ појава у савременом друштву које пријете да озбиљно угрозе будућност свих нас.

Јелена Сарафијан

Бијељина, 25.11.2022. године